Eurasian Centre for Accreditation and Quality Assurance in Higher Education and Health Care

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУДІҢ МЕДИЦИНАЛЫҚ ЖӘНЕ ФАРМАЦЕВТИКАЛЫҚ МАМАНДЫҚТАРЫ БОЙЫНША БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫН АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ

Алматы, 2023 ж.

Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және аккредиттеудің Еуразиялық орталығы

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУДІҢ МЕДИЦИНАЛЫҚ ЖӘНЕ ФАРМАЦЕВТИКАЛЫҚ МАМАНДЫҚТАРЫ БОЙЫНША БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫН АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ

НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

ECAQA

Алматы, 2023 ж.

УДК 377
ББК 74.57

«БІЛІМ БЕРУДІ, ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУДЫ САПАМЕН ҚАМСЫЗДАНДЫРУ ЖӘНЕ АККРЕДИТТЕУДІҢ ЕУРАЗИЯЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ» (АЕО)коммерциялық емес мекемесі әзірлеген

«БІЛІМ БЕРУДІ, ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУДЫ САПАМЕН ҚАМСЫЗДАНДЫРУ ЖӘНЕ АККРЕДИТТЕУДІҢ ЕУРАЗИЯЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ» КеМ сараптамалық кеңесінің 06.06.2023 ЖЫЛҒЫ № 1 хаттамасымен бекітілді және Бас директордың 15.06.2023 жылғы № 16 бұйрығымен қолданысқа берілді.

Аталған стандартта Қазақстан Республикасының 27.07.2007 жылғы № 319-III «Білім туралы» (01.06.2021 ж. жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулары бар) заңының нормалары іске асырылды

ISBN 978-601-280-970-1

Аталған стандарттар Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау жүйесінің ұлттық және институционалдық қажеттіліктері мен басымдықтарына сәйкес базалық медициналық білім беру сапасын жақсарту жөніндегі Дүниежүзілік Медициналық Білім беру Федерациясының, ДДСҰ/еуробюроның мейіргерлік білім беруді дамыту жөніндегі бағдарламалық құжаттарының халықаралық стандарттары негізінде әзірленді.

Стандарттар техникалық және кәсіптік білім берудің Медициналық және фармацевтикалық мамандықтары (медициналық колледждер) бойынша білім беру бағдарламаларын мамандандырылған аккредиттеуге арналған.

Стандартты Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және аккредиттеудің Еуразиялық орталығы (АЕО) рұқсатынсыз толық немесе ішінара жаңғыртуға, көбейтуге және таратуға болмайды.

УДК 377
ББК 74.57

ISBN 978-601-280-970-1

© Техникалық және кәсіптік білім берудің медициналық және фармацевтикалық мамандықтары бойынша білім беру бағдарламаларын аккредиттеу стандарттары, 2023

МАЗМҰНЫ

1	Қолдану саласы	4
2	Нормативтік сілтемелер	5
3	Терминдер және анықтамалар	6
4	Белгілеулер мен қысқартулар	13
5	Жалпы ережелер	14
6	Мамандандырылған аккредиттеу стандарттарын енгізудің негізгі мақсаттары	15
7	Мамандандырылған аккредиттеудің сапасын қамтамасыз ету және жүргізу қағидаттары	15
8	Білім беру бағдарламасын аккредиттеу процесінің кезеңдері мен негізгі элементтері	16
9	Аккредиттеу бойынша шешім қабылдау	18
10	Аккредиттеуден кейінгі мониторинг	18
11	Мамандандырылған аккредиттеу стандарттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі	20
12	Мамандандырылған аккредиттеу стандарттары	21
12.1	Миссия және соңғы нәтижелер	21
12.2	Білім беру бағдарламасы	22
12.3	Білім алушыларды бағалау	25
12.4	Білім алушылар	26
12.5	Академиялық штат/оқытушылар	28
12.6	Білім беру ресурстары	29
12.7	Білім беру бағдарламасын бағалау	30
12.8	Басқару және әкімшіліктендіру	31
12.9	Үздіксіз жақсарту	33
	Библиография	35

EQAA

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУДІҢ МЕДИЦИНАЛЫҚ ЖӘНЕ ФАРМАЦЕВТИКАЛЫҚ МАМАНДЫҚТАРЫ БОЙЫНША БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫН АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ

НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

1 қолдану саласы

Аталған стандарт:

1.1 Техникалық және кәсіптік білім берудің медициналық және фармацевтикалық мамандықтары бойынша, оның ішінде мамандықтар бойынша білім беру бағдарламаларын аккредиттеу стандарттарының негізгі ережелері мен талаптарын анықтайды:

- 0301000 «Емдеу ісі» (Біліктілігі: 0301013 «Фельдшер», 0301023 «Акушер (-ка)»);
- 0302000 «Мейіргер ісі» (Біліктілігі: 0302011 «Күтім бойынша кіші мейіргер», 030103 3 «Жалпы практика мейіргері»);
- 0303000 «Гигиена және эпидемиология» (Біліктілігі: 0303013 «Гигиенист-эпидемиолог»);
- 0304000 «Стоматология» (Біліктілігі: 0304013 «Дәрігер-стоматологтың көмекшісі», 0304023» Дантист», 0304032 «Стоматологиялық гигиенист»);
- 0307000 «Ортопедиялық стоматология» (Біліктілігі: 0307013 «Тіс технигі»);
- 0305000 «Зертханалық диагностика» (Біліктілігі: 0305013 «Медициналық лаборант»);
- 0308000 «Медициналық оптика» (Біліктілігі: 0308013 «Медициналық оптик», 0308033 «Оптикометрист», 0308023 «Оптик-офтальмолог»);
- 0306013 «Фармация» (Біліктілігі: 030601 3 «Фармацевт»).

1.2 Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау жүйесінің ұлттық басымдықтары мен қажеттіліктерін ескере отырып, Дүниежүзілік Денсаулық сақтау ұйымының (Еуро ДДСҰ) Еуропалық өңірлік бюросының мейіргерлік білім беруді және кәсіптік даярлықты нығайту және дамыту жөніндегі стратегиялары мен ұсынымдарының, базалық медициналық білім беру сапасын жақсарту жөніндегі дүниежүзілік медициналық білім беру федерациясының халықаралық стандарттары негізінде әзірленді.

1.3 Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 4 шілдедегі № ҚР ДСМ-63 Денсаулық сақтау саласындағы білім беру деңгейлері бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарды бекіту туралы бұйрығының негізгі ережелерін қамтиды. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 5 шілдеде № 28716 болып тіркелген.

1.4 Медициналық колледждің Денсаулық сақтау және білім беру қызметінің орта буын мамандарын даярлау деңгейіне қойылатын міндетті талаптарды ескере отырып, техникалық және кәсіптік білім беру сапасына кепілдік беру құралы ретінде қолданылады;

1.5 Медициналық колледждерді бағдарламалық аккредиттеуді және олардың мәртебесіне, ұйымдық-құқықтық нысанына, меншік нысанына және ведомстволық бағыныстылығына қарамастан білім беру сапасын қамтамасыз ету жүйесін сырттай бағалауды жүргізу кезінде, сондай-ақ ҚР техникалық және кәсіптік білім берудің медициналық және фармацевтикалық мамандықтары бойынша білім беру бағдарламаларының сапасы туралы қоғамның объективтілігі мен хабардар болуын арттыру үшін қолданылады;

1.6 Денсаулық сақтау мамандарын даярлауды жүзеге асыратын медициналық колледждер техникалық және кәсіптік білім берудің медициналық және фармацевтикалық мамандықтары бойынша білім беру бағдарламасына өзін-өзі бағалау жүргізу, сапаны қамтамасыз етудің ішкі тетіктерін айқындау және жақсарту, ішкі құжаттаманы әзірлеу және сапа мәдениетін дамыту үшін қолданады.

2 Нормативтік сілтемелер

Стандартта келесі заңнамалық және нормативтік-құқықтық құжаттарға сілтемелер пайдаланылды:

2.1 Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы, 4-бөлім, 25-тарау Денсаулық сақтау саласындағы білім беру қызметі туралы кодексі.

2.2 «Білім туралы» ҚР 2007 жылғы 27 маусымдағы № 319-III заңы (01.06.2023 ж. жағдай бойынша өзгертулер мен толықтырулармен).

2.3 Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды дамытудың 2022 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 24 қарашадағы № 945 қаулысы.

2.4 Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V Еңбек кодексі, 07.01.2021 ж. өзгерістер мен толықтырулары бар.

2.5 Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 249 қаулысы.

2.6 Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 5 тамызда № 29031 болып тіркелді.

2.7 Мейіргерлік күтім көрсету қағидаларын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 23 қарашадағы №

ҚР ДСМ-199/2020 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 қарашада № 21674 болып тіркелген.

2.8 «Техникалық және кәсіптік білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 18 қазандағы № 578 бұйрығы.

2.9 «Аккредиттеу органына қойылатын талаптарды және аккредиттеу органдарын, оның ішінде шетелдік органдарды тану қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 1 қарашадағы № 629 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы бұйрығы. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2023 жылғы 13 ақпандағы № 49 қаулысы Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 14 ақпанда № 31901 болып тіркелді

2.10 Аккредиттеу органдарының, оның ішінде шетелдік органдардың талаптары мен тану қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ағарту министрінің 2023 жылғы 13 ақпандағы № 34 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 14 ақпанда № 31902 болып тіркелді.

3 Терминдер және анықтамалар

Стандартта Қазақстан Республикасының 27.07.2007 жылғы № 319-III «Білім туралы» заңына (01.06.2023 ж.жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулары бар) сәйкес терминдер мен анықтамалар қолданылады.

1) **Аккредиттеу органдары**-стандарттарды (регламенттерді) әзірлейтін және олар әзірлеген стандарттар (регламенттер) негізінде білім беру ұйымын аккредиттеуді жүргізетін заңды тұлғалар;

2) **Білім беру ұйымдарын аккредиттеу**- аккредиттеу органының білім беру қызметтерінің сапасы туралы объективті ақпарат беру және оны арттырудың тиімді механизмдерінің болуын растау мақсатында аккредиттеудің белгіленген стандарттарына (регламенттеріне) сәйкестігін тану рәсімі;

3) **Білім беру ұйымдарын аккредиттеу**- аккредиттеу органының білім беру қызметтерінің сапасы туралы объективті ақпарат беру және оны арттырудың тиімді механизмдерінің болуын растау мақсатында аккредиттеудің белгіленген стандарттарына (регламенттеріне) сәйкестігін тану рәсімі;

4) **Институционалдық аккредиттеу**-аккредиттеу органының білім беру ұйымының сапасын мәлімделген мәртебеге және аккредиттеу органының белгіленген стандарттарына сәйкестігін бағалау процесі;

5) **Халықаралық аккредиттеу**-1- тізілімге енгізілген ұлттық немесе шетелдік аккредиттеу органы жүргізетін білім беру ұйымдары (институционалдық аккредиттеу) және жекелеген білім беру бағдарламалары (мамандандырылған аккредиттеу) қызметінің сапасын білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі стандарттарға сәйкестігін бағалау процесі;

6) **Ұлттық аккредиттеу**-1-тізілімге енгізілген ұлттық аккредиттеу органы жүргізетін білім беру ұйымдары (институционалдық аккредиттеу) және жекелеген білім беру бағдарламалары (мамандандырылған аккредиттеу) қызметінің сапасын білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі стандарттарға сәйкестігін бағалау процесі;

7) **Мамандандырылған аккредиттеу**-білім беру ұйымы іске асыратын жекелеген білім беру бағдарламаларының сапасын бағалау;

8) **Кәсіби құзыреттілік** - маманның кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін білім, білік және дағдылар, сондай-ақ жеке қасиеттер негізінде кәсіби міндеттер жиынтығын шешу қабілеті;

9) **Кәсіптік практика-**болашақ кәсіптік қызметпен байланысты жұмыстардың белгілі бір түрлерін орындау процесінде теориялық білімді, іскерлікті бекітуге, практикалық дағдылар мен құзыреттерді игеруге және дамытуға бағытталған оқу іс-әрекетінің түрі;

10) **Құзыреттілік**-білім алушылардың оқу процесінде алған білімдерін, іскерліктері мен дағдыларын кәсіби қызметте практикалық қолдануға қабілеттілігі;

11) **Тәлімгер**-клиникалық және кәсіптік/диплом алдындағы практикадан өту кезеңінде клиникалық базада білім алушылардың теориялық білімі мен практикалық дағдыларын бекітуге ықпал ететін білікті мейіргер;

12) **«Емдеу ісі» мамандығы бойынша арнайы пәндерге** мыналар жатады: мейірбике ісінің негіздері; Ішкі аурулардың пропедевтикасы; ішкі аурулар; балалар аурулары; жалпы хирургия, анестезиология және реанимация; хирургиялық аурулар; акушерлік және гинекология; жұқпалы аурулар; дерматовенерология; неврология; психиатрия; оториноларингология; офтальмология; физиотерапия және массаж; емдік дене шынықтыру және медициналық бақылау; әлеуметтік медицина және денсаулық сақтауды басқару.

«Мейіргер ісі» мамандығы бойынша арнайы пәндерге келесілер кіреді: Мейіргер ісі негіздері, Ішкі аурулардың пропедевтикасы, эпидемиология және жұқпалы аурулардағы мейіргер ісі, терапиядағы мейіргер ісі, педиатриядағы мейіргер ісі, хирургия және реанимациядағы мейіргер ісі, акушерлік және гинекологиядағы мейіргер ісі, дерматовенерологиядағы мейіргер ісі, психиатриядағы мейіргер ісі, неврологиядағы мейіргер ісі, офтальмологиядағы мейіргеп ісі, оториноларингологиядағы мейіргер ісі, физиотерапия, емдік дене шынықтыру, массаж.

«Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша арнайы пәндерге келесілер жатады: Микробиология, санитарлық іс негіздерімен Коммуналдық гигиена, Эпидемиология, дезинфекциялық іс негіздері, медициналық паразитология, тамақтану гигиенасы, еңбек гигиенасы, балалар мен жасөспірімдер гигиенасы, әлеуметтік медицина және денсаулық сақтауды ұйымдастыру, жұқпалы аурулар, медициналық манипуляция техникасымен ішкі аурулар негіздері, балалар аурулар. Хирургиялық аурулардың негіздері, Акушерлік және гинекология негіздері,

Оториноларингология негіздері, Дерматовенерология, Офтальмология негіздері

«Зертханалық диагностика» мамандығы бойынша арнайы пәндерге келесілер кіреді: мейіргер ісі негіздері, ішкі аурулар негіздері, хирургиялық аурулар негіздері, педиатрия негіздері, акушерлік және гинекология негіздері, эпидемиология және жұқпалы аурулар негіздері, клиникалық-биохимиялық зерттеу әдістерімен Биологиялық химия, санитарлық-гигиеналық зерттеу техникасымен гигиена, микробиология, микробиологиялық зерттеу техникасымен вирусология, клиникалық зертханалық зерттеу әдістері.

«Медициналық оптика» мамандығы бойынша арнайы пәндерге келесілер жатады: офтальмологиялық диагностика, офтальмологиялық аспаптар, клиникалық офтальмология, линзалар мен жақтауларды дайындау технологиясы, контактілі және көзішілік линзаларды дайындау технологиясы, көзілдірікті дайындау және жөндеу технологиясы, көруді түзету құралдарын таңдау және сату кезіндегі коммуникациялық-маркетингтік қызмет.

Көз аурулары және олардың диагностикасы.

«Стоматология» мамандығы бойынша арнайы пәндерге келесілер жатады: жұқпалы аурулар курсы бар ішкі аурулар. Реанимация негіздері бар хирургиялық аурулар, тіс және ауыз қуысы ауруларына арналған Физиотерапия, тіс және жақ рентгенографиясы, стоматологиялық мекеменің мейірбикесі, хирургиялық стоматология, терапевтік стоматология, ортопедиялық және ортодонтиялық стоматология негіздері, акушерлік және балалар аурулары негіздері, тіс патологиясы бар жалпы патология негіздері,

Стоматологиялық материалтану, бугель протездерін жасау техникасы, ортодонтиялық конструкцияларды жасау техникасы, жақ-бет протездерін жасау техникасы, тіс және ауыз қуысы ауруларының алдын алу және емдеу, тіс хирургиясы және жақ-бет травматологиясы, алынбалы протездерді жасау техникасы, алынбайтын протездерді жасау техникасы.

Ауыз қуысының гигиенасы.

«Ортопедиялық стоматология» мамандығы бойынша арнайы пәндерге келесілер жатады: денсаулық сақтауды ұйымдастыру негіздері бар стоматологиялық аурулар, стоматологиялық материалтану, алынбалы протездерді жасау техникасы, алынбайтын протездерді жасау техникасы, бюгельді протездерді жасау техникасы, балалық шақтағы ортодонтиялық және ортопедиялық құрылымды жасау техникасы, жақ-бет протездерін жасау техникасы.

Фармацевтикалық мамандықтар бойынша арнайы пәндерге келесілер жатады:

Бейорганикалық химия, Органикалық химия, Аналитикалық химия, Фармакология, Фармакогнозия, фармацевтикалық химия, дәрілік формалардың технологиясы, Менеджмент және маркетинг негіздерімен фармацияны ұйымдастыру және экономика, фармацевтикалық тауартану.

13) **Аккредиттеу стандарттары (регламенттері) – аккредиттеу рәсіміне қойылатын талаптарды белгілейтін аккредиттеу** органының құжаттары.

14) **«Емдеу ісі» мамандығы бойынша өндірістік оқыту мыналарды қамтиды**: емделушілерге мейіргерлік күтім, ішкі аурулар пропедевтикасы, ішкі аурулар және хирургия, гинекологиямен акушерлік және балалар аурулары, жедел медициналық жәрдем станциясы.

«Мейіргер ісі» мамандығы бойынша өндірістік оқыту келесілерді қамтиды: емделушілерге мейіргер күтімі, мейіргер ісі негіздері, терапия, педиатрия, акушерлік және гинекология, хирургия саласындағы мейіргер ісі.

«Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша өндірістік оқыту: микробиологиялық және санитарлық-гигиеналық зертхананың зертханашысы, микробиологиялық және санитарлық-гигиеналық зертхананың зертханашысы, гигиенист - эпидемиолог ретінде.

«Зертханалық диагностика» мамандығы бойынша өндірістік оқыту келесілерді қамтиды: медициналық зертханашының көмекшісі, пациенттерге мейірбикелік күтім, Медициналық зертханашы.

«Медициналық оптика» мамандығы бойынша өндірістік оқыту келесілерді қамтиды: линзалар мен жиектемелерді дайындау технологиясы. Контактілі және көзішілік линзаларды жасау технологиясы. Көзілдірік жасау және жөндеу технологиясы

«Стоматология» мамандығы бойынша өндірістік оқыту келесілерді қамтиды: ішкі аурулар және хирургиялық аурулар. Алынбалы протездерді жасау техникасы. Алынбайтын протездер жасау техникасы.

«Ортопедиялық стоматология» мамандығы бойынша өндірістік оқыту келесілерді қамтиды: алынбалы және алынбайтын протездерді жасау техникасы.

«Фармация» мамандығы бойынша өндірістік оқыту мыналарды қамтиды: дәріхана ұйымдарымен танысу, ботаника бойынша далалық практика, фармацияны ұйымдастыру және экономика, дәрілік формалар технологиясы.

15) **Клиникалық базалардағы кәсіби тәжірибеге** келесілер жатады: ішкі аурулар, хирургиялық аурулар, акушерлік және гинекология, балалар аурулары, жедел медициналық көмек.

«Мейіргер ісі» мамандығы бойынша кәсіптік практикаға келесілер кіреді: терапиядағы мейіргер ісі, хирургия және реанимациядағы мейіргер ісі, педиатриядағы мейіргер ісі, акушерлік және гинекологиядағы мейіргер ісі.

«Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша кәсіби практика гигиенист-эпидемиолог ретінде тәжірибені қамтиды.

«Зертханалық диагностика» мамандығы бойынша кәсіптік практикаға келесілер жатады: санитарлық-гигиеналық зерттеулер техникасымен Гигиена, Микробиология, вирусология (микробиологиялық зерттеулер техникасымен), Клиникалық зертханалық зерттеулер әдістері.

«Медициналық оптика» мамандығы бойынша кәсіптік практикаға келесілер кіреді: линзалар мен жиектемелер жасау технологиясы. Контактілі және көзішілік линзаларды жасау технологиясы.
Көзілдірік жасау және жөндеу технологиясы.

«Стоматология» мамандығы бойынша кәсіби практикаға келесілер кіреді: терапевтік стоматология. Хирургиялық стоматология. Стоматологиялық мекеменің медбикесі, ішкі аурулар және хирургиялық аурулар, алынбалы протездерді жасау техникасы, алынбайтын протездерді жасау техникасы,

Алынбалы протездерді жасау техникасы, алынбайтын протездерді жасау техникасы, бюгельді протездерді жасау техникасы, тіс және ауыз қуысы ауруларының алдын алу және емдеу, тіс хирургиясы және жақ-бет травматологиясы, ортопедиялық стоматология және ортодонтия негіздері.

Ауыз қуысының гигиенасы.

«Ортопедиялық стоматология» мамандығы бойынша кәсіптік практикаға келесілер жатады: алынбалы және алынбайтын протездер жасау техникасы.

«Фармация» мамандығы бойынша кәсіптік практикаға келесілер жатады: фармацияны ұйымдастыру және экономика, дәрілік заттардың сапасын бақылау және стандарттау, дәрілік нысандар технологиясы, фармакогнозия.

Дүниежүзілік медициналық білім беру федерациясының негізгі медициналық білім беру сапасын жақсарту жөніндегі халықаралық стандарттарына сәйкес стандарттарда келесі терминдер мен анықтамалар белгіленген:

1) *Әкімшілік штат* (8 стандарт) - саясатты қалыптастыру және саясат пен жоспарларды енгізу бойынша әкімшілік қолдауға, құрылымдық бөлімшелерді басқару мен әкімшіліктендіруге; әкімшіліктің ұйымдық құрылымына тәуелді, әкімшілік басшысы мен қызметкерлерін, факультет деканын, қаржы басқармасының басшыларын, бюджеттік жоспарлау және бухгалтерия бөлімдерінің қызметкерлерін, қабылдау комиссиясының қызметкерлерін және бөлім басшыларын қамтиды оқу процесін, кадрлық ресурстарды және ақпараттық технологияларды жоспарлауға жауапты қызметкерлер.

2) *Академиялық көшбасшылық* (8 стандарт) – оқыту мен оқытуда, ғылыми зерттеулер жүргізуде және денсаулық сақтау жүйесінде қызметтер көрсетуде академиялық мәселелер бойынша шешімдер қабылдауға жауапты құрылымдық бөлімшелерді басқару мен әкімшіліктендіруге жауапты қызметкерлер. Директорлар, декандар, кафедралар мен құрылымдық бөлімшелердің басшылары, тұрақты комиссиялардың төрағалары (білім алушыларды іріктеу, білім беру бағдарламаларын жоспарлау және білім алушыларға кеңес беру үшін) кіреді.

3) *Академиялық еркіндік* (1 стандарт) - сәйкес пікір білдіру, сұрау салу

еркіндігі, қызметкерлер мен студенттер үшін зерттеулер мен жарияланымдар жүргізу еркіндігі.

4) *Үміткерлердің артықшылықтарын* (5 стандарт) ресми біліктілік, кәсіби тәжірибе, ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелері, оқыту тәжірибесі, әріптестер тарапынан тану негізінде бағаланады.

5) *Негізгі мүдделі тараптар* (1 - стандарт) - директорларды, педагогикалық кеңес мүшелерін, оқытушылар құрамы мен студенттердің, колледж әкімшілігінің, уәкілетті органдардың өкілдерін қамтиды;

6) *Басқа мүдделі тараптар* (1 стандарт) - басқа медициналық мамандықтардың, емделушілердің және олардың ұйымдарының өкілдерін, жұртшылық өкілдерін, академиялық және әкімшілік қызметкерлерді, білім беру және денсаулық сақтау жөніндегі уәкілетті органдарды, кәсіптік ұйымдарды, медициналық ғылыми ұйымдарды, сондай-ақ жоғары оқу орнынан кейінгі білімге жауапты адамдарды қамтиды.

7) *Ақпараттық қолдау* (4 стандарт) - ішкі тәртіп ережелері, барлық қызметтердің жұмыс режимі, телефон анықтамалығы, әкімшілер мен профессор-оқытушылар құрамының деректері, оқу ақысын төлеу тәртібі, білім беру курстары туралы ақпарат, оқытушылардың электрондық мекенжайлары, оқу нәтижелерін бағалау үшін нақты белгіленген критерийлер, сонымен қатар, оқу процесіндегі негізгі саясат туралы ақпарат, қолжетімді ақпараттық материалдар: жұмыс бағдарламалары, студенттерге арналған силлабустар, білім беру бағдарламалары бойынша анықтамалықтардың, элективті пәндер каталогының болуы.

8) *Оқытудың немесе құзыреттіліктің соңғы нәтижелері* (1 стандарты) студенттердің оқу кезеңінің соңында көрсетуі керек білім, дағдылар мен көзқарастарды қамтиды.

9) *Медицинаның кез келген саласы* (1 стандарт) - медициналық практиканың, әкімшілік медицинаның және медициналық зерттеулердің барлық түрлеріне жатады.

10) *Материалдық-техникалық база* (6 стандарт) мыналарды қамтиды: дәріс залдары, оқу бөлмелері, оқу және ғылыми зертханалар, клиникалық дағдылар зертханалары, оқытушылар бөлмелері, кітапханалар, ақпараттық технологиялар мен құралдар, студенттердің демалу жағдайлары, мысалы, сәйкес оқу орындары, демалыс залы, көлік құралдары, студенттерге арналған тамақтану, жатақханалар, студенттердің жеке заттарын сақтауға арналған жәшіктер, спорттық құралдар, бос уақытты өткізуге арналған үй-жайлар.

11) *Менеджмент* (8 стандарт) - экономикалық және ұйымдастырушылық қатысуды, медициналық білім беру ұйымында ресурстарды нақты бөлуді және пайдалануды қоса алғанда, институционалдық және бағдарламалық саясатты енгізуге байланысты іс-қимылды және/немесе құрылымды білдіреді. Институционалдық және бағдарламалық саясатты енгізу миссияға, білім беру бағдарламасына, білім алушыларды қабылдау саясатына, қызметкерлерді іріктеу мен қабылдауға

және сыртқы қатынастарға қатысты саясат пен жоспарларды жүзеге асыруды көздейді.

12) *Оқыту және оқыту әдістері* (2 стандарт) дәрістерді, шағын топтық оқытуды (TBL), проблемаға бағытталған оқытуды (PBL), клиникалық жағдайларға негізделген оқытуды (CBL), практикалық және зертханалық сабақтарды, төсекте оқытуды, нақты емделушінің қатысуымен клиникада оқытуды, клиникалық дағдыларды оқытуды қамтиды. оқу- клиникалық орталықтарда (SBL), алғашқы медициналық-санитарлық көмек жағдайында оқыту, web-технологияларды пайдалана отырып оқыту.

13) *Бағалау әдістері* (3 стандарт) - формативті және жиынтық бағалар арасындағы тепе-теңдікті, емтихандар мен басқа сынақтардың санын, жазбаша және ауызша емтихандар арасындағы тепе-теңдікті сақтауды, тиісті нормативтер мен критерийлерге негізделген пайымдауларды қолдануды; арнайы емтихандарды өткізуді қамтиды.

14) *Миссия* (1 стандарт) білім беру мекемесінің барлық басқа аспектілері мен оның білім беру бағдарламалары байланысты болатын жан-жақты негізді қамтамасыз етеді. Миссия институционалдық, ұлттық, аймақтық және жаһандық саясатқа қатысты білім беру мекемесінің жалпы болжамын және нақты мәселелерді қамтиды.

15) *Білім беру бағдарламасы* (2 стандарт) - оқытудың күтілетін нәтижелері, бағдарламаның мазмұны (силлабус), тәжірибесі мен процестері, оның ішінде оқытудың және оқытудың жоспарланған әдістерінің құрылымын сипаттау, бағалау әдістері. ББ студенттердің қандай білімге, дағдыларға және қарым-қатынасқа қол жеткізетінін анықтауы керек.

16) *Өмір бойы оқыту* (1.1.2 стандарт) қызметті бағалау, аудит, өзінің клиникалық практикасын талдау немесе танылған үздіксіз кәсіби даму (ҮКД)/үздіксіз медициналық білім беру (ҮМБ) бағдарламалары арқылы өз білімі мен дағдыларын ұдайы дамыту кәсіби жауапкершілік болып табылады.

17) *Білім беру бағдарламасын бағалау* (7 стандарт) - медициналық білім беру ұйымының және оның білім беру бағдарламасының тиімділігі мен барабарлығын зерделеу үшін ақпаратты жүйелі түрде жинау процесі. Білім беру бағдарламасының сапасын немесе пәндердің миссиясы мен оқу бағдарламаларына, соның ішінде оқытудың түпкілікті нәтижелеріне қатысты бағдарламаның негізгі аспектілерін растау мақсатында деректерді жинау мен талдаудың сенімді және сенімді әдістерін пайдалануды қамтиды.

18) *Қызметкерлерді іріктеу және қабылдау саясаты* (5-Стандарт) - білім беру бағдарламасын іске асыру үшін жоғары білікті қызметкерлердің тиісті санын қамтамасыз ету.

19) *Ақпараттық және коммуникациялық технологияларды тиімді пайдалану саясаты* (6-Стандарт) мыналарды қамтиды: компьютерлерді, ішкі және сыртқы компьютерлік желілерді және ақпараттық және коммуникациялық технологиялардың басқа құралдарын пайдалану; кітапхана ресурстарымен және колледждің Ақпараттық технологиялар қызметтерімен үйлестіру.

20) *Оқу бағдарламаларына жауапты құрылымдық бөлімшенің өкілеттіктері* (2 стандарт) келесілерді қамтиды: жекелеген бөлімшелер мен пәндердің мүдделеріне басымдық беру; колледждің басшы органдары немесе мемлекеттік уәкілетті органдар бекіткен қолданыстағы ережелер мен ережелер шеңберінде білім беру бағдарламасын бақылау.

21) *Теңдік ұстанымы* (2 стандарт) - студенттерге жынысына, ұлтына, дініне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне қарамастан және физикалық мүмкіндіктерді ескере отырып тең қатынас.

22) *Сервистік қызметтер* (4 стандарт) студенттердің білім беру, жеке және мансаптық қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған: жатақханалар, асханалар, медициналық орталықтар, спорт залдары, компьютерлік орталықтар, кітапханалар, сондай-ақ жұмысқа орналасу және мансаптық өсу бойынша тиімді жұмыс істеуге арналған қызметтер.

23) *Денсаулық сақтау секторымен сабақтас құрылымдар* (8 стандарт) - денсаулықты нығайтуға және аурулардың алдын алуға қатысы бар мекемелер мен реттеуші органдар.

24) *Интеграцияланған оқытуға жәрдемдесу* (3 стандарт) жекелеген пәндер мен пәндік салалардың білімін бағалау кезінде интеграцияланған бағалауды пайдалануды қамтиды.

25) *Басқару* (8 стандарт) -медициналық білім беру ұйымының іс-әрекеті және/немесе басқару құрылымы. Басқару саясатты қалыптастыруға, жалпы институционалдық және бағдарламалық саясатты құру процестеріне, сондай-ақ саясатты іске асыруды бақылауға қатысты. Институционалдық және бағдарламалық саясат, әдетте, медициналық білім беру ұйымының миссиясы, білім беру бағдарламасы, білім алушыларды қабылдау саясаты, қызметкерлерді іріктеу және қабылдау және медициналық практикамен және денсаулық сақтау секторымен өзара іс-қимыл және байланыс, сондай-ақ басқа да сыртқы қатынастар мәселелері бойынша шешімдер қабылдау туралы шешімдерді қамтиды.

4 Белгілеулер мен қысқартулар

Стандартта келесі қысқартулар қолданылады:

ААЖ - Автоматтандырылған ақпараттық жүйе

АК - Аккредиттеу кеңесі

ӘБП - әкімшілік-басқару персоналы

ЖОО -жоғары оқу орны

ССК - сыртқы сараптама комиссиясы

ММБС - Мемлекеттік міндетті білім беру стандарты

АЕО - Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және аккредиттеудің Еуразиялық орталығы

ҚР ДСМ-Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

ҚР БҒМ-Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі

МТБ-материалдық-техникалық база

ҮКД - үздіксіз кәсіби даму

ОҚПЕ -объективті құрылымдық практикалық емтихан
ББ - білім беру бағдарламасы
ПОҚ-профессорлық-оқытушылық құрам
МСАК-алғашқы медициналық-санитарлық көмек
ҚР-Қазақстан Республикасы
БАҚ-бұқаралық ақпарат құралдары
СК - сараптамалық кеңес
ТжКБ-техникалық және кәсіптік білім беру
ESG-European standards and guidelines for Quality Assurance in Higher Education / Еуропалық кеңістіктегі жоғары білім сапасын қамтамасыз ету стандарттары мен ұсыныстары

5 Жалпы ережелер

5.1 Медициналық және фармацевтикалық мамандықтар бойынша техникалық және кәсіптік білім берудің білім беру бағдарламаларын аккредиттеу стандарттарына келесілер кіреді:

1 стандарт «Миссия және соңғы нәтижелер»;
2 стандарт «Білім беру бағдарламалары»;
3 стандарт «Білім алушыларды бағалау»;
4 стандарт «Білім алушылар»;
5 стандарт «Академиялық штат/оқытушылар»;
6 стандарт «Білім беру ресурстары»;
7 стандарт «Білім беру бағдарламаларын бағалау»;
8 стандарт «Басқару және әкімшіліктендіру»;
9 стандарт «Үздіксіз жақсарту».

5.2. Медициналық колледждерді мамандандырылған аккредиттеу стандарттары Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау үшін орта буын мамандарын даярлаудың ұлттық басымдықтарын ескере отырып, базалық медициналық білім беру сапасын жақсарту жөніндегі Дүниежүзілік Медициналық Білім беру федерациясының (WFME) халықаралық стандарттарына негізделген (2015 ж. қайта қарастырылған).

5.3. Мамандандырылған аккредиттеу стандарттарына жетістіктің екі деңгейінің стандарттары кіреді: негізгі стандарт және сапаны жақсарту стандарты. *Негізгі стандарт* «тиісті» етістігімен өрнектеледі және стандартты әрбір медициналық білім беру ұйымы орындауы керек және оны сыртқы бағалау кезінде орындау көрсетілуі керек дегенді білдіреді.

Сапаны жақсарту стандарты «қажет» етістігімен өрнектеледі және стандарт білім беру ұйымдарының үздік тәжірибесі туралы халықаралық консенсусқа сәйкес келетінін білдіреді. Осы стандарттардың орындалуы немесе кейбір немесе барлық стандарттарды орындау бастамалары медициналық колледжде құжатталуы керек.

5.4 Аккредиттеу жөніндегі шешімді мамандандырылған аккредиттеу стандарттарының талаптарын орындаудың сәйкестігіне медициналық

колледждің сыртқы бағалауының АЕО ССК ұсынған нәтижелері негізінде Аккредиттеу кеңесі қабылдайды.

5.6. Аккредиттеу Кеңесі медициналық білім беруді аккредиттеу жөніндегі ДДСҰ/ДМБФ басшылық қағидаттарына сәйкес қалыптастырылған және оған ҚР Парламентінің, ҚР БҒМ, ҚР ДСМ, Білім және ғылым ұйымдарының, кәсіптік қауымдастықтардың, жұмыс берушілердің, жұртшылықтың, студенттер мен халықаралық сарапшылардың өкілдері кіреді.

6 Мамандандырылған аккредиттеу стандарттарын енгізудің негізгі мақсаттары

6.1 Мақсаттар:

6.1.1 денсаулық сақтау саласындағы техникалық және кәсіптік білім беру сапасын қамтамасыз етудің үздік халықаралық практикасы қағидаттарымен үйлестірілген сапаны ішкі және сыртқы қамтамасыз ету жүйесін енгізу;

6.1.2 медициналық колледждің білім алушылары, академиялық қызметкерлері, басшылығы және АУП қолдайтын сапа мәдениетін дамытуға жәрдемдесу;

6.1.3 аккредиттеу стандарттарының талаптарын орындаудың сәйкестігіне сыртқы бағалау және техникалық және кәсіптік білім берудің медициналық және фармацевтикалық мамандықтары бойынша білім беру бағдарламаларының сапасына кепілдік беру;

6.1.4 еңбек нарығының тез өзгеретін жағдайлары мен қажеттіліктерінің талаптарына сәйкес білім беру бағдарламаларының сапасын және ресурстармен қамтамасыз етілуін үздіксіз жақсартуға және ұлттық техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің бәсекеге қабілеттілігіне қол жеткізуге жәрдемдесу;

6.1.5 білім беру бағдарламасын аккредиттеу нәтижелері туралы жұртшылыққа және білім беру және денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органдарға шынайы ақпарат беру арқылы мемлекеттің, қоғамның мүдделерін және тұтынушылардың құқықтарын қорғау.

7. Мамандандырылған аккредиттеудің сапасын қамтамасыз ету және жүргізу қағидаттары

7.1 кәсіптік білім беру сапасын қамтамасыз ету және сыртқы бағалау мынадай қағидаттарға негізделген:

7.1.1 еріктілер-аккредиттеу рәсімі ерікті негізде және медициналық колледждің институционалдық дербестігін тану негізінде жүргізіледі;

7.1.2. жауапкершілік-аккредиттеу процесі барлық мүдделі тараптармен (колледж, Білім алушылар, кәсіптік ұйымдар және денсаулық сақтау мамандары, мемлекет) жауапкершілік пен қарым-қатынасты, өзара іс-қимылды анық айқындайды, келісілген стандарттармен және

басшылықтармен, аккредиттеу жүйесін дамыту үшін қажетті ресурстармен және инновациялармен қамтамасыз етіледі, құзыретті сарапшылар қолдайды;

7.1.3 ашықтық - ішкі және сыртқы бағалау барлық мүдделі тараптар үшін процесс және рәсімдер, аккредиттеу стандарттары, өзін-өзі бағалау және сыртқы бағалау жүргізу нұсқаулықтары бойынша ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ете отырып, ашық және ашық түрде жүргізіледі;

7.1.4 тәуелсіздік-сыртқы бағалау, аккредиттеу бойынша шешім қабылдау үшінші тұлғаларға (уәкілетті және мемлекеттік органдарға, медициналық колледж әкімшілігіне және қоғамдық пікірге)қарамастан, шынайы ақпарат және сыртқы сараптамалық бағалаудың алынған нәтижелері негізінде жүргізіледі;

7.1.5 объективтілік-бағдарламалық ерекшеліктерді ескере отырып, аккредиттеудің нақты белгіленген критерийлері мен стандарттарын қолдана отырып, сыртқы бағалауды жүргізу және сыртқы бағалау нәтижелері мен ССК ұсынымдары негізінде аккредиттеу бойынша шешім қабылдау;

7.1.6 құпиялылық-берілген ақпарат және мамандандырылған өзін-өзі бағалау туралы есеп деректері және білім беру бағдарламасын сырттай бағалау кезінде алынған ақпарат қатаң құпия болып табылады;

7.1.7 тиімділік-сыртқы бағалау сапаны қамтамасыз етудің ішкі ортасы мен институционалдық тетіктерін жақсартуға, сапа мәдениетін дамытуға ықпал ететін және сапаны қамтамасыз етудің ішкі және сыртқы тетіктері арасындағы өзара байланысты қамтамасыз ететін түпкілікті нәтижеге бағдарланған.

8 Білім беру бағдарламасын аккредиттеу процесінің кезеңдері мен негізгі элементтері

8.1 Аккредиттеу процесі келесі негізгі элементтер мен кезеңдерді қамтиды:

8.1.1 медициналық колледждің АЕО - ға (бұдан әрі-аккредиттеу органына) өтініш беруі және негізгі қызмет түрлерінің қысқаша сипаттамасы;

8.1.2 аккредиттеу органы мен медициналық колледж арасында білім беру бағдарламасын аккредиттеуді өткізу туралы құны мен орындалу мерзімдерін көрсете отырып, екі жақты шарт жасау және оған қол қою;

8.1.3 медициналық колледждің өзін-өзі бағалауын осы стандарттың критерийлері мен талаптарына сәйкес жүргізу және аккредиттеу органына білім беру бағдарламасының өзін-өзі бағалауы туралы есеп беру;

8.1.4 аккредиттеу органында білім беру бағдарламасының өзін-өзі бағалау туралы есебін қарау және рецензиялау;

8.1.5 сыртқы бағалау жүргізу мақсатында медициналық колледжге ССК сапары, ССК есебін жасау және Аккредиттеу кеңесі үшін ұсынымдар;

8.1.6 ССК қорытынды есебін дайындау және оны Аккредиттеу кеңесіне ұсыну;

8.1.7 медициналық колледждің білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы мәселені қарау және ССК ұсынған материалдар мен ұсынымдар негізінде аккредиттеу органының Аккредиттеу кеңесінің түпкілікті шешім

қабылдауы;

8.1.8 оң шешім болған жағдайда аккредиттеу органының веб-сайтында білім беру бағдарламасын аккредиттеу нәтижелері туралы қысқаша есепті жариялау;

8.1.9 ССК есебінде қамтылған ұсынымдар негізінде медициналық колледж қабылдаған ескертулердің жойылуын тексеру үшін кейінгі рәсімдер;

8.2 Мамандандырылған аккредиттеу рәсімі «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III заңына (01.06.2023 ж. жағдай бойынша өзгертулер мен толықтырулармен) сәйкес медициналық колледждің өтініші бойынша қаржы қаражаты есебінен жүргізіледі;

8.3. Білім беру бағдарламасын өзін-өзі бағалау кезеңінде аккредиттеу органы медициналық колледжге кеңес беруді жүзеге асырады, алдын ала келісім бойынша колледждің аккредиттеуге жауапты қызметкерлері мен мүдделі тараптардың өкілдерін оқытуды жүргізеді;

8.4 Білім беру бағдарламасының өзін-өзі бағалау рәсімі аяқталғаннан кейін медицина колледжі болжамды сапарға дейін 2 айдан кешіктірмей аккредиттеу органына білім беру бағдарламасының өзін-өзі бағалау жөніндегі есебінің 3 данасын екі тілде (мемлекеттік және орыс тілдерінде) немесе аккредиттеу органының ресми е-мэйліне ілеспе хатпен қоса электрондық түрде жібереді. Есептердің барлық даналарына колледждің бірінші басшысы қол қоюы керек;

8.5 Есептерді медициналық колледжге барар алдында сарапшылар тобының барлық мүшелері мұқият зерттейді. Есептерге рецензияларды медициналық колледж түзету іс-шараларын жүргізу үшін береді, олар аяқталғаннан кейін мамандандырылған өзін-өзі бағалау нәтижелерінің дұрыстығын бағалау үшін ССК бару жүзеге асырылады;

8.6 Медициналық колледжге ССК бару мерзімдерін аккредиттеу органы айқындайды және мамандандырылған аккредиттеу кезінде 2-3 күнді құрайды;

8.7 ССК құрамы аккредиттеу органы ұсынған және сертификаттаған, сондай-ақ білім беру ұйымдары, кәсіптік қауымдастықтар, жұмыс берушілер қауымдастығы ұсынған сарапшылардың деректер базасынан қалыптастырылады.

8.8 Медициналық колледждегі ССК жұмысының регламенті аккредиттеу органы бекіткен медициналық колледжге барған кезде сыртқы бағалау бойынша стандарт пен басшылыққа сәйкес жүзеге асырылады;

8.9 Білім беру бағдарламасын сырттай бағалау қорытындылары туралы қорытынды есепті сарапшылар ССК сапары аяқталғаннан кейін күнтізбелік 14 күннен кешіктірмей аккредиттеу органына ұсынады. Қорытынды есепте ТжКБ, МЖМБС ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларының және аккредиттеу стандарттарының орындалуын бағалау, сондай-ақ білім беру ұйымының қызметін және оның бағдарламасын жетілдіру жөніндегі ұсынымдар міндетті түрде қамтылуға тиіс. Осыдан кейін ұсынымдар туралы

есепті аккредиттеу органы нақты қателіктермен танысу және түзету үшін білім беру ұйымына жібереді. Ол үшін 7 (жеті) күнтізбелік күн беріледі. Осыдан кейін есеп 7 (жеті) күнтізбелік күн ішінде есептің қорытынды нұсқасын дайындау үшін аккредиттеу органына және ССК мүшелеріне жіберіледі. ССК қорытынды есебі отырысқа екі апта қалғанда аккредиттеу кеңесіне жіберіледі.

Аккредиттеуден кейінгі мониторинг жүргізу кезеңінде ССК ұсынымдары бойынша түзету іс-шараларының жоспарын әзірлеу үшін ССК қорытынды есебі мен ССК ұсынымдары негіз болып табылады.

8.10 Аккредиттеу кеңесінің шешім қабылдауы білім беру бағдарламасының өзін-өзі бағалау жөніндегі есебі, сыртқы сараптау комиссиясының қорытынды есебі, жоғарыда ұсынылған құжаттарды талдау негізінде аккредиттеу органының ұсынымдары негізінде жүзеге асырылады. Сыртқы сараптама комиссиясының есебі және аккредиттеу органының ұсынымдары Аккредиттеу кеңесінің шешім қабылдауы үшін міндетті шарт болып табылады.

9. Аккредиттеу бойынша шешім қабылдау

9.1. Аккредиттеу кеңесі аккредиттеу бойынша келесі шешімдер қабылдайды:

1) толық аккредиттеу - 5 жыл мерзімге аккредиттеу;
2) шартты аккредиттеу- ЖОО қайта бару арқылы шартты түрде 1 жылға аккредиттеу;
3) аккредиттеуден бас тарту;
4) аккредиттеу туралы куәлікті қайтарып алу;

9.2, егер аккредиттеудің барлық стандарттары орындалса және білім беру ұйымы келесі кезеңге – аккредиттеуден кейінгі мониторингке көшсе, максималды кезеңге толық аккредиттеу туралы шешім қабылданады.

9.3 1 (бір) жыл кезеңіне шартты аккредиттеу туралы шешім, егер стандарттардың басым бөлігі ішінара орындалса немесе 9 стандарттың кем дегенде біреуі орындалмаса, сол аккредиттеу органы қайта сыртқы бағалау жүргізу шартымен қабылданады, ал проблемалардың ауырлығы ССК қорытынды есебінде және шартты аккредиттеу туралы шешімнің негіздемесінде көрсетіледі. Бұл жағдайда білім беру ұйымы жылдың шешім қабылданған күнінен кейінгі мерзім ішінде ССК ұсынымдары (ескертулері) бойынша түзету іс-шараларын жүргізеді, аккредиттеу туралы жаңа шарт шеңберінде білім беру бағдарламасының өзін-өзі бағалау жөніндегі есебін жасайды және осы аккредиттеу стандарттарының 8.4-тармағының талаптарына сәйкес шартты аккредиттеу туралы шешім қабылдаған аккредиттеу органына өзін-өзі бағалау жөніндегі есепті береді. Білім беру бағдарламасын аккредиттеуді жүргізу мерзімдері мен шарттары жаңадан жасалған және жасалған аккредиттеу туралы шартта жазылады.

9.4. Стандарттардың көп бөлігі орындалмаса, аккредиттеуден бас тарту туралы шешім қабылданады, бұл бірнеше жыл қажет болатын кемшіліктер

мен мәселелердің ауырлығын білдіреді. Білім беру ұйымы аккредиттеу рәсіміне білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы теріс шешім қабылданғаннан кейін кемінде бір жыл өткен соң кірісуге құқылы.

9.5. Білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәлікті оның қолданылу кезеңінде кері қайтарып алу туралы шешім мынадай жағдайларда қабылданады:

9.5.1 білім беру саласындағы уәкілетті органның білім беру бағдарламасы лицензиясының және/немесе медициналық білім беру ұйымының білім беру қызметіне лицензияның қолданылуын тоқтата тұруы;

9.5.2 білім беру саласындағы уәкілетті органның медициналық білім беру ұйымының білім беру қызметіне бас лицензияны қайтарып алуы;

9.5.3 Білім беру ұйымының өз қызметкерлеріне, оқытушыларына және білім алушыларына қатысты сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын жүйелі түрде бұзуы, тиісті уәкілетті және бақылаушы органдар осындай фактілерді Құжаттамалық растаумен және жария етумен.

9.6. Білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәлікті кері қайтарып алу туралы шешім Аккредиттеу кеңесінің хаттамасымен ресімделеді және ресми хат білім беру саласындағы уәкілетті органды кейіннен жазбаша хабардар ете отырып, білім беру ұйымының бірінші басшысының атына жіберіледі.

9.7. Білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәлікті кері қайтарып алу туралы шешім аккредиттеу органының тізілімінен шығаруға алып келеді, бұл аккредиттеудің бұрын қол жеткізілген барлық нәтижелерінің күшін жоюға әкеп соғуы мүмкін және аккредиттеу процесінің барлық кезеңдерінен қайта өту міндетіне әкеп соғады.

9.8 білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы оң шешім қабылданғаннан кейін аккредиттеу органы білім беру ұйымына Аккредиттеу кеңесі шешімінің нәтижелері бар ресми хат және 5 (бес) жыл кезеңіне аккредиттеу туралы куәліктің түпнұсқасын жібереді.

9.9 Білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы шешім аккредиттеу органының веб-сайтында орналастырылады;

9.10 Шартты аккредиттеу туралы шешім қабылданған жағдайда білім беру ұйымы аккредиттеу органы белгілеген апелляциялық рәсімге сәйкес Аккредиттеу кеңесінің шешіміне шағымдануға құқылы.

9.11 Білім беру бағдарламасы аккредиттелген мәртебесін растау үшін аккредиттеудің белгіленген кезеңі аяқталғаннан кейін қайта аккредиттеуден өтеді және білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы сертификаттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін 12 (он екі) ай бұрын аккредиттеу органына өтінім жіберуге тиіс.

10. Аккредиттеуден кейінгі мониторинг

10.1 Аккредиттеуден кейінгі мониторинг (АКМ) білім беру бағдарламасын аккредиттеудің ажырамас құрамдас бөлігі және маңызды кезеңі болып табылады және оны білім беру ұйымы аккредиттеу туралы

куәліктің қолданылу кезеңінде мүлтіксіз орындауы тиіс.

10.2 Аккредиттеу органы білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәліктің қолданылу кезеңі ішінде білім беру ұйымымен қосымша келісімдер жасаспай, аккредиттеуден кейінгі мониторинг жүргізеді.

10.3 Білім беру бағдарламасының аккредиттеуден кейінгі мониторингі:

10.3.1 аккредиттеу органына аккредиттеу туралы куәліктің қолданылу кезеңіне ССК ұсынымдары негізінде білім беру бағдарламасын жақсарту жөніндегі іс-шаралар жоспарын ұсыну. Жоспар білім беру ұйымы білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы оң шешім алғаннан кейін 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде ұсынылады;

10.3.2 орындаудың тиісті құжаттамалық растамаларымен (құжаттардың сапалы көшірмелері және/немесе электрондық нұсқалары) ССК ұсынымы негізінде жақсарту жоспарының орындалуы туралы жыл сайынғы есептерді уақтылы ұсыну. Есеп аккредиттеу органына оның тарапынан қосымша хабарламаларсыз немесе ресми сұрау салуларсыз жіберіледі, бұл ретте білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәлікті берудің күнтізбелік күні кезекті есепті берудің болжамды күні болып табылады.

10.4 Білім беру ұйымы аккредиттелген білім беру бағдарламасындағы АКМ кезеңінде болған кез келген елеулі өзгерістер туралы аккредиттеу органын хабардар етуі тиіс.

10.5 Аккредиттеу органы білім беру ұйымына оқытудың сапасына және/немесе аккредиттелген білім беру бағдарламасын тиісінше іске асырмауға қатысты келіп түскен шағымдарды қарау жөніндегі сарапшылар комиссиясын жіберуге құқылы.

10.6 Егер білім беру ұйымы осы стандарттардың 10.3, 10.4-тармақтарының талаптарын бұзған жағдайда, аккредиттеу органы білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәліктің қолданылуын тоқтата тұруға құқылы. Бұл ретте білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәліктің қолданылуын тоқтата тұру туралы шешім АКМ талаптарын бұзушылықтар жойылғанға дейінгі кезеңге қабылданады. Бұл шешім аккредиттеу органы Бас директорының бұйрығымен ресімделеді және хабарлама-хат білім беру ұйымына жіберіледі.

11 Мамандандырылған аккредиттеу стандарттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі

11.1 Стандарттарды жақсарту мақсатында аккредиттеу органы оларға өзгерістер мен толықтырулар енгізеді.

11.2 Мүдделі тараптар қолданыстағы стандартқа өзгерістер мен толықтырулар енгізуге құқылы.

11.3 Қолданыстағы стандарт бойынша барлық ұсыныстар мен ескертулер аккредиттеу органына жіберіледі.

11.4 Аккредиттеу органы ұсыныстар мен ескертулерді зерделейді, олардың негізділігі мен орындылығын бағалайды.

11.5 Қолданыстағы аккредиттеу стандартына мақұлданған өзгерістер

мен толықтырулар аккредиттеу органының бас директорының бұйрығымен бекітіледі, ал стандарт жаңа редакцияда шығарылады.

12. МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ

1 стандарт. МИССИЯ ЖӘНЕ ОҚЫТУДЫҢ СОҢҒЫ НӘТИЖЕЛЕРІ

1.1 **Миссияның анықтамасы**

1.1.1 Медициналық колледж **білім беру бағдарламасының миссиясын анықтап, оны мүдделі тараптар мен** *денсаулық сақтау секторының* назарына жеткізуі *тиіс*[1]. Білім беру бағдарламасының миссиясы мен көзқарасы медициналық колледждің миссиясы мен көзқарасына сәйкес келуі керек.

1.1.2 Медициналық колледж миссияның негізгі **мүдделі тараптардың** қатысуымен әзірленуін және олардың қажеттіліктерін, сондай-ақ *тиісті мүдделі тараптардың ұсыныстарын қамтуын қамтамасыз етуі* тиіс.

1.1.3 Миссия туралы мәлімдемеде денсаулық сақтаудың кез **келген саласында** одан әрі мансап үшін тиісті негізі бар ТжКБ деңгейінде құзыретті маман даярлауға мүмкіндік беретін; денсаулық сақтау секторының белгіленген талаптарына сәйкес маман функцияларын орындауға қабілетті*;* жоғары оқу орнында одан әрі оқуды жалғастыру үшін дайындалған; және *өмір бойы білім алуға қабілетті мақсаттар мен білім беру стратегиясы қамтылуға* тиіс.

1.1.4 Медициналық колледж мүдделі тараптар мен жұртшылық үшін білім беру бағдарламасының миссиясы туралы ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз етуі **тиіс** (БАҚ, веб-сайтта ақпараттың болуы).

1.2 **Оқытудың соңғы нәтижелері**

1.2.1 Медициналық колледж **оқытудың күтілетін соңғы нәтижелерін** анықтауы *керек*:

- Еуропалық біліктілік шеңберінің тиісті деңгейіне,
- Ұлттық біліктілік шеңберіне,
- Кәсіби стандарттар мен
- техникалық және кәсіптік білім берудің Медициналық және фармацевтикалық мамандықтары бойынша ҚР ДСМ МЖМБС талаптары

және белгіленген базалық және кәсіби құзыреттерді қалыптастыруға ықпал етеді.

1.2.2 Медициналық колледж түпкілікті нәтижелерге кепілдік беруі **керек**

---

[1] әрі қарай, курсивпен мәтін көрсетіледі, оның түсіндірмесі 3 "Терминдер және анықтамалар" бөлімінде берілген

білім алушылар оқу бағдарламасын аяқтағаннан кейін көрсететін оқытулар:

- олардың денсаулық сақтау саласындағы болашақ рөлі;
- оқыту мен дайындықтың келесі деңгейіне қойылатын талаптар мен дайындық;
- өмір бойы оқу міндеттемелері;
- Денсаулық сақтау жүйесінің қажеттіліктері және әлеуметтік жауапкершіліктің басқа аспектілері.

1.2.3 Медициналық колледж Білім алушының дәрігерлерге, оқытушыларға, пациенттерге және олардың туыстарына қатысты кәсіби этика қағидаттарын сақтауын қамтамасыз етуі **керек**.

1.2.4 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасының миссиясын, мақсаттарын және оқытудың күтілетін түпкілікті нәтижелерін сәйкестендіру және ескеру үшін мезгіл-мезгіл қайта қарауы **тиіс**

- Медициналық және фармацевтикалық мамандықтар бойынша техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың халықаралық және ұлттық басымдықтары,
- Денсаулық сақтау жүйесінің кәсіби стандарттары мен талаптары,
- мүдделі тараптар мен қоғамның қажеттіліктері мен үміттері.

1.2.5 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасының саясаты мен мақсаттарына, білім алушылар, оқытушылар және басқа да мүдделі тараптар үшін құзыреттер мен түпкілікті нәтижелерге қол жеткізуді құжаттауы және қамтамасыз етуі **тиіс**.

2 стандарт. БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

2.1 Білім беру бағдарламасының моделі

2.1.1 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасының моделін оқытудың миссиясына, мақсаттарына және күтілетін нәтижелеріне сәйкес анықтап, **Денсаулық сақтау саласындағы техникалық және кәсіптік білім берудің кәсіби стандарттары мен ұсынымдарын,** сондай-ақ қоғамның қажеттіліктері мен үміттерін көрсетуі *керек*.

2.1.2 Медициналық колледж жалпы кәсіптік және арнайы пәндердің, өндірістік оқыту мен кәсіптік практиканың болуын қамтамасыз етуі **тиіс**

- техникалық және кәсіптік білім берудің Медициналық және фармацевтикалық мамандықтары бойынша ҚР ДСМ МЖМБС талаптарына сәйкес келеді,
- оқытудың түпкілікті нәтижелеріне және талап етілетін базалық және кәсіби құзыреттерге қол жеткізуге ықпал етеді,
- өмір бойы оқу қабілеттерін дамыту;

2.1.3 Медициналық колледж Білім алушыларды ынталандыратын, дайындайтын, қолдайтын және олардың оқу процесіне жауапкершілігін қалыптастыруды қамтамасыз ететін және білім беру бағдарламасының **теңдік қағидаттарына сәйкес іске асырылуын қамтамасыз ететін**

оқытудың қазіргі заманғы қағидаттарына негізделген оқыту мен оқытудың қолданылатын әдістерін *анықтауы* тиіс.

2.2 Білім беру бағдарламаларының құрылымы, мазмұны және ұзақтығы

2.2.1 Медициналық колледж **әртүрлі пәндер арасындағы сәйкестікті қамтамасыз ету үшін білім беру бағдарламасының курстары мен компоненттерінің мазмұнын, көлемін және реттілігін анықтауы** керек.

2.2.2 Медициналық Колледж Білім беру бағдарламасында компоненттер пәндерінің көлденең және тігінен интеграциялануын қамтамасыз етуі және таңдаулы мазмұн мүмкіндігін беруі және міндетті компоненттің **арнайы пәндері** мен таңдау компоненті пәндерінің үйлесімін қамтитын білім беру бағдарламасының міндетті және сайланбалы бөлігі арасындағы тепе-теңдікті анықтауы *керек*.

2.2.3 Медициналық колледж **тиісті** мамандық бойынша МЖМБС талаптарына сәйкес оқу-практикалық орталықтар жағдайында оқытуды қоса алғанда, өндірістік оқыту мен кәсіптік практиканың мазмұнын және мерзімін анықтауы керек.

2.2.4 Медициналық колледж оқу ортасы мен өндірістік практикадан өтудің міндетті базаларындағы жағдайлардың мамандық бойынша үлгілік кәсіптік оқу бағдарламасына сәйкес кәсіби құзыреттіліктер мен практикалық дағдыларды қалыптастыруын қамтамасыз етуі **тиіс**.

2.2.5 Медициналық колледж ұлттық құндылықтарды сіңіруге, патриотизм мен азаматтықты қалыптастыруға, білім алушылардың жан-жақты мүдделері мен қабілеттерін дамытуға, салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған білім беру бағдарламасының тәрбиелік компоненттерін қамтуы **тиіс**.

2.2.6 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасының Денсаулық сақтау және мейіргерлік білім беру саласындағы уәкілетті органның талаптарына сәйкес әзірленіп, кезең-кезеңімен қайта қаралуын, колледждің педагогикалық кеңесі жыл сайын қаралып, бекітілуін қамтамасыз етуі **тиіс**.

2.3 Ғылыми әдіс

2.3.1 Медициналық колледж **білім алушыларға оқытушылардың тиісті құзыреттілігін талап ететін және білім беру бағдарламаларының міндетті бөлігі болып табылатын және білім алушыларды шағын ғылыми - зерттеу жобаларын жүргізуге немесе қатысуға тартатын аналитикалық және сыни ойлау принциптерін қоса алғанда, білім алушыларға оқытудың бүкіл бағдарламасы бойы ғылыми әдіснаманың негіздерін үйретуі тиіс**.

2.4 Жалпы кәсіптік пәндер

2.4.1 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасында анықтап, ол келесілерді қамтуы **тиіс**:

- білім алушылардың ғылыми білімдерін түсінуін қалыптастыру үшін жалпы *кәсіптік пәндердің* жетістіктері;

- мінез-құлық ғылымдарының жетістіктері. *әлеуметтік-экономикалық,*

демографиялық және мәдени жағдайларды медициналық денсаулық проблемаларының себептерін, таралуы мен салдарын, сондай-ақ ұлттық денсаулық сақтау жүйесі мен пациенттің құқықтары туралы білімді түсіну үшін қажетті білімді, тұжырымдамаларды, әдістерді, дағдыларды және көзқарастарды қамтамасыз ететін медициналық құқық, бұл қоғамның денсаулық мәселелерін талдауға ықпал етеді, тиімді қарым-қатынас, клиникалық шешімдер қабылдау және этикалық практика

2.5 Арнайы пәндер

2.5.1 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасында білім алушыларды анықтап, оларға кепілдік беруі **керек**:

- жеткілікті білім мен *кәсіби дағдыларды игереді;*
- пациенттердің саны мен бейіні бойынша сәйкес келетін, клиникалық базаларда оқыту үшін жеткілікті байланыста жеткілікті уақыт өткізеді*;*
- денсаулықты нығайту және алдын алу бойынша жұмыстар жүргізеді;
- *арнайы пәндерді оқытуға белгілі бір уақыт жұмсайды («Терминдер мен анықтамалар» 3-тармағын, 6-бетті қараңыз),* білім беру бағдарламасының мамандығына сәйкес.

2.5.2 Медициналық колледж **клиника (өндірістік оқыту базасы)жағдайында білім алушының орындайтын іс-әрекеттерін бақылауды қамтитын пациенттің қауіпсіздігіне тиісті назар аудара отырып, өндірістік оқытуды ұйымдастыруы тиіс***;*

2.5.3 Медициналық колледж *медициналық мамандықтар бойынша әрбір білім алушының білім беру бағдарламасының талаптарына сәйкес пациентке күтім көрсету мен көмек көрсетуге* **біртіндеп қатысуын қоса** алғанда, нақты пациенттермен ерте байланыста *болуына* кепілдік *беруі тиіс;*

2.6 Білім беру бағдарламасын басқару

2.6.1 Медициналық колледжде жалпы білім беру процесіне жауап беретін академиялық басшылық болуы **керек** және білім беру бағдарламасына жауапты құрылымдық бөлімшені анықтауы керек, ол оқытудың түпкілікті нәтижелеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету үшін білім беру бағдарламасын жоспарлауға, рецензиялауға және енгізуге *өкілеттігі бар* және білім беру бағдарламасына жауапты құрылымдық бөлімшеде оқытушылар мен білім алушылардың өкілдерін қамтиды;

2.6.2 Медициналық Колледж **Білім беру бағдарламасына жауапты құрылымдық бөлімше арқылы** білім беру процесіне инновацияларды жоспарлауы және енгізуі және оның құрамына тиісті мүдделі тараптардың өкілдерін*, оның ішінде білім беру процесінің басқа қатысушыларын, клиникалық базалардың, фармацевтикалық өндірістердің өкілдерін, медициналық білім беру ұйымдарының түлектерін, оқу процесіне тартылған Денсаулық сақтау мамандарын қосуы тиіс.*

2.7 Денсаулық сақтау практикасымен және жүйесімен байланыс

2.7.1 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасы мен кәсіптік даярлаудың кейінгі кезеңдері (ЖОО, ҒДП) немесе білім алушы оқуды аяқтағаннан кейін бастайтын практика арасындағы **операциялық**

байланысты қамтамасыз етуі *тиіс*.

Кәсіптік даярлау денсаулық проблемаларын анықтауды және оқытудың қажетті нәтижелерін анықтауды, жергілікті, ұлттық, өңірлік және жаһандық жағдайларды тиісті түрде ескере отырып, білім беру бағдарламаларының элементтерін және олардың дайындық пен практиканың әртүрлі кезеңдеріндегі өзара қарым-қатынастарын нақты айқындауды және сипаттауды, сондай-ақ денсаулық сақтау секторы, оқытушылар мен білім алушылардың мамандар тобының жұмысына қатысуы үшін/кері байланысты қамтуы тиіс медициналық көмек көрсету кезінде.

2.7.2 Медициналық колледж **өндірістік оқыту мен кәсіптік (диплом алдындағы) практикалардың жұмыс берушілермен шарт негізінде, тәлімгерлердің басшылығымен медициналық ұйымдарда жүргізілуін және оқыту процесінде алған білімдерін игеруге және бекітуге, практикалық дағдыларды игеруге және кәсіптік құзыреттерді игеруге бағытталуын қамтамасыз етуі** тиіс.

2.7.3 Медициналық Колледж Білім беру бағдарламасына жауапты құрылымдық бөлімшенің оны елдің денсаулық сақтау жүйесінің жаңа талаптарын ескере отырып, сондай-ақ кәсіби қоғаммен және жалпы қоғаммен кері байланыс негізінде кезең-кезеңімен өзгертетініне кепілдік беруі **керек**.

3 стандарт. БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫ БАҒАЛАУ

3.1 Бағалау әдістері

3.1.1 Медицина колледжінің міндеттері**:**

– *емтихандар мен басқа да сынақтардың санын, жазбаша және ауызша емтихандар арасындағы тепе-теңдікті сақтауды қамтитын* білім алушыларды бағалау үшін қолданылатын принциптерді, әдістер мен тәжірибелерді *анықтау, бекіту және жариялау,* сондай-ақ өту баллдарын, бағаларды белгілеу критерийлерін және білім беру бағдарламасы контекстінде рұқсат етілген қайта тапсыру санын анықтау;

– бағалаудың білімді, дағдыларды және қарым-қатынасты қамтуын қамтамасыз ету;

– «пайдалылықты бағалауға» байланысты жиынтық (қорытынды) және формативті (аралық) бағалауға әдістер мен тәсілдердің кең спектрін қолдану*, ол валидтіліктің, сенімділіктің, оқытуға әсердің, бағалау әдістері мен форматының қолайлылығы мен тиімділігінің үйлесімін қамтиды;*

– қорытынды бағалау процесінің әділдігін, сапасы мен ашықтығын арттыру мақсатында сыртқы емтихан алушыларды тарту;

– бағалау процесі мен әдістері ашық және сараптамаға қол жетімді сыртқы сарапшылардың болуын қамтамасыз ету;

3.1.2Медициналық колледж **бағалау әдістерінің сенімділігі мен жарамдылығын құжаттап, бағалауы керек***, бұл қолданыстағы бағалау тәжірибесінің сапасын қамтамасыз етудің тиісті процесін талап етеді*, сонымен қатар білім беру бағдарламасының қажеттілігіне сәйкес бағалаудың

жаңа әдістерін енгізеді.

3.1.3 Медицина колледжі білім беру бағдарламасы бойынша білім алушыларды бағалау нәтижелеріне шағымдану үшін жүйені пайдалануы **керек**.

3.2 Бағалау мен оқыту арасындағы байланыс

3.2.1 Медициналық колледж **білім алушылардың оқу жетістіктерін, білімдерін, дағдылары мен кәсіби құндылықтарын бағалауды** *қамтитын* бағалау принциптерін, әдістері мен практикасын қолдануы *тиіс:*

– оқыту әдістерімен, оқытумен және білім беру бағдарламасы бойынша оқытудың түпкілікті нәтижелерімен анық салыстыруға болады;

– білім алушылардың білім беру бағдарламасы бойынша түпкілікті нәтижелерге қол жеткізуін қамтамасыз етеді;

– оқытуға ықпал ету;

– оқуды басқару және оқушының *академиялық үлгерімін бағалау үшін формативті және жиынтық бағалау арасындағы сәйкес тепе-теңдікті қамтамасыз етіңіз,* бұл прогресті *бағалау ережелерін және олардың бағалау процесіне қатынасын белгілеуді талап етеді.*

3.2.2 Медициналық колледжі атқаруы керек**:**

– *оқу процесіне теріс әсер етпеу және білім алушылардың ақпараттың шамадан тыс мөлшерін зерделеу қажеттілігін болдырмау үшін* білім алуға және *интеграцияланған оқытуға жәрдемдесу* мақсатында *емтихандардың саны мен сипатын реттеу;*

– бағалау нәтижелері негізінде білім алушыларға кері байланыс беруге кепілдік беру.

4 стандарт. БІЛІМ АЛУШЫЛАР

4.1 Қабылдау және іріктеу саясаты

Медициналық колледжінің міндеттері :

4.1.1 ТжКБ Медициналық және фармацевтикалық мамандықтар бойынша МЖМБС талаптарына сәйкес және білім беру саласындағы уәкілетті органның белгіленген қағидалары мен талаптарына *негізделген білім алушыларды білім беру бағдарламасына қабылдау саясатын* айқындау және енгізу.

Қабылдау саясаты *таңдау әдістерін қамтуы мүмкін, мысалы:*

- тиісті мамандық бойынша білім беру бағдарламасына медициналық колледждерге түсетін тұлғалар үшін қажетті білім деңгейі,

- орта мектептегі оқу нәтижелері,

- басқа тиісті академиялық тәжірибе,

- түсу емтихандары мен әңгімелесу нәтижелері,

- Денсаулық сақтау саласындағы маман болуға уәждемені бағалау,

- орта буын Денсаулық сақтау мамандарының кадр ресурстарының қажеттіліктеріндегі өзгерістер.

4.1.2 мүмкіндігі *шектеулі білім алушыларды қабылдаудың саясаты болуы* және еліміздің қолданыстағы заңдары мен нормативтік-құқықтық құжаттарына сәйкес практикасын енгізу;

4.1.3 басқа бағдарламалар мен медициналық колледждерден білім алушыларды ауыстыру саясаты болуы және практикасын енгізу.

Медициналық колледжі атқаруы керек**:**

4.1.4 білім алушыларды іріктеу мен білім беру бағдарламасының миссиясы, түлектердің қалаған сапасы мен біліктілігі арасында қарым-қатынас орнату.

4.1.5 жұртшылық пен мамандардың тиісті деректері негізінде қабылдау саясатын мезгіл-мезгіл қайта қарау және қабылдау шешімдеріне шағымдану үшін жүйені пайдалану.

4.2 Білім алушыларды қабылдау

4.2.1 Медициналық колледж материалдық-техникалық мүмкіндіктерге сәйкес, сондай-ақ денсаулық сақтаудың кадрлық ресурстарына ұлттық қажеттіліктерді ескере отырып, білім беру бағдарламасына қабылданатын білім алушылардың санын айқындауы **тиіс**.

4.3 Білім алушыларға кеңес беру және қолдау көрсету

Медициналық колледж**:**

4.3.1 болашақ мамандықты таңдауға, ЖОО түсуге дайындалуға, кәсіптік мансапты жоспарлауға, білім алушылар үшін тьюторларды тағайындауға байланысты мәселелерді қамтитын білім алушыларға *академиялық* кеңес беру жүйесінің болуы*;*

4.3.2 *әлеуметтік, қаржылық және жеке қажеттіліктерге бағытталған білім алушыларды қолдау бағдарламасын ұсыну;*

4.3.3 білім алушыларды қолдау үшін ресурстар бөлу және кеңес беру мен қолдауға қатысты құпиялылықты қамтамасыз ету.

4.3.4 Медициналық Колледж білім беру бағдарламасының түлектерін жұмысқа орналастыруды, мансапты сүйемелдеуді және үздіксіз кәсіби жетілдіруді зерделеу жүйесін енгізуі **керек**.

4.3.5 Медициналық Колледж Білім алушыларды қол жеткізілген оқу нәтижелерін, сондай-ақ алған білімнің мәнмәтінін, мазмұны мен мәртебесін қоса алғанда, алған біліктілігін растайтын құжаттармен және оны аяқтағаны туралы куәліктермен қамтамасыз етуі **тиіс** (ESG G 1.4).

4.4 Білім алушылардың өкілдігі

4.4.1 Медициналық колледж білім алушыларға **қатысты мәселелерге тиісті** түрде қатысу үшін білім алушылардың кеңесші органдар мен құрылымдық бөлімшелерде *өкілдік* ету саясатын айқындауы және енгізуі *тиіс*

4.4.2 Медициналық Колледж Білім алушылардың және олардың ұйымдарының **қызметіне** *жәрдемдесу және* қолдау көрсетуі *тиіс.*

5 стандарт. АКАДЕМИЯЛЫҚ ШТАТ/ОҚЫТУШЫЛАР

5.1 Кадрларды іріктеу және жалдау саясаты

5.1.1 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасын іске асыруға қатысатын **қызметкерлерді іріктеу және қабылдау саясатын** анықтап, енгізуі *керек*, ол:

– білім беру бағдарламасын жүзеге асыру үшін олардың санатын, *академиялық штаттың/оқытушылардың жауапкершілігін және тепе-*теңдігін анықтайды, соның ішінде медициналық және медициналық емес оқытушылар, толық және толық емес оқытушылар, білікті практикалық денсаулық сақтау мамандары арасындағы тиісті қатынас және академиялық және академиялық емес қызметкерлер арасындағы тепе-теңдік;

– оқытушылардың ғылыми, педагогикалық және кәсіби артықшылықтары бойынша критерийлерді қамтиды;

– академиялық штаттың/оқытушылардың барлық пәндер бойынша жауапкершілігін анықтайды және бақылауды қамтамасыз етеді.

5.1.2 Медицина колледжі қызметкерлерді іріктеу және қабылдау саясатында келесі критерийлерді ескеруі **керек**

білім беру бағдарламасының мәлімделген миссиясына қатынасы,

жынысты, ұлтты, дінді, тілді қамтитын жергілікті жағдайлардың маңыздылығы

және колледжге қатысты басқа жағдайлар;

қызметкерлерді қаржыландырудың институционалдық шарттарын және ресурстарды тиімді пайдалануды ескеретін экономикалық мүмкіндіктер.

5.2 Қызметкерлер мен оқытушыларды дамыту саясаты

5.2.1 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасын іске асыруға қатысатын қызметкерлерді дамыту саясатын айқындауға, әзірлеуге және енгізуге **тиіс**, оған мыналар *кіреді:*

- оқытушылардың кәсіби біліктілігін арттыру және оқыту,

- оқытушылардың педагог ретінде құзыреттілігін дамыту,

- оқытушылардың, оның ішінде жұмысқа жаңадан қабылданған оқытушылардың, сондай-ақ денсаулық сақтау ұйымдарынан тартылған оқытушылардың қызметін қолдау және бағалау.

5.2.2 Медициналық Колледж **Білім беру бағдарламасының әртүрлі компоненттеріне байланысты «Оқытушы-студент» қатынасын ескеруі** керек.

6 стандарт. БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫ

6.1 Материалдық-техникалық база

Медициналық колледж**:**

6.1.1 білім беру бағдарламасын іске асыруды қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін жеткілікті *материалдық-техникалық базаның* болуы;

6.1.2 *білім алушылар, оқытушылар, пациенттер және олардың туыстары үшін қажетті ақпаратты қамтамасыз етуді және зиянды заттардан, микроорганизмдерден қорғауды, зертханада және жабдықты пайдалану кезінде қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтауды қамтитын*

қауіпсіз ортаны қамтамасыз *ету.*

6.1.3 Медициналық Колледж Білім беру бағдарламасының қажеттіліктеріне сәйкес келетін материалдық-техникалық базаны үнемі жаңарту, кеңейту және нығайту арқылы оқыту ортасын жақсартуы **керек**.

6.1.4 Медициналық колледж оқу процесін материалдық-техникалық қамтамасыз ету денсаулық сақтау және білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен оқу-практикалық орталықтар мен медициналық колледждердің кабинеттерін жарақтандыру нормативтеріне сәйкес **келетініне** кепілдік беруі тиіс.

6.2 Практикалық оқытуға арналған ресурстар

6.2.1 Медициналық колледж Білім алушылардың таңдаған мамандығы бойынша практикалық дағдыларды игеруі үшін қажетті ресурстарды қамтамасыз етуі **тиіс**, соның ішінде:

клиникалық базалар және өндірістік практика базалары,

емделушілердің әртүрлі санаттарына қол жеткізу,

негізгі бейіндік пәндер бойынша ротациялау,

өндірістік оқытуда және кәсіптік практикадан өту кезеңінде тәлімгерлік ету.

6.2.2 Медициналық колледжге қызмет көрсетілетін халықтың қажеттіліктеріне сәйкес келу мақсатында клиникалық (өндірістік) практика мен кәсіптік даярлыққа арналған ресурстарды зерделеу және **бағалау**, *бейімдеу және жақсарту* қажет.

6.3 Ақпараттық технологиялар және кітапхана ресурстары

6.3.1 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасын іске асыру кезінде **ақпараттық және коммуникациялық технологияларды енгізуді және тиімді пайдалануды** қамтамасыз етуі *тиіс*.

6.3.2 Медициналық колледж интернет-ресурстардың сенімді көздеріне және басқа да электрондық ақпарат базаларына қол жеткізуді қамтамасыз етуі **тиіс**.

6.3.3 Медициналық колледж оқытушылар мен білім алушыларға ақпараттық және коммуникациялық технологияларды пайдалану үшін мүмкіндіктер беруі **тиіс**:

- өзін-өзі оқыту үшін;
- ақпаратқа қол жеткізу;
- білім алушылардың денсаулық сақтаудың ақпараттық жүйесіне қолжетімділігі.

6.4 Денсаулық сақтау саласындағы зерттеулер және ғылыми жетістіктер

6.4.1 Медициналық колледж **Денсаулық сақтау саласында зерттеу қызметін** жүргізуі және білім беру бағдарламасын іске асыру сапасын қамтамасыз ету үшін негіз ретінде *ғылыми жетістіктерге* ие болуы *тиіс*.

6.4.2 Медициналық колледж өзінің ғылыми базасының жабдықталуы мен әлеуетін және білім беру бағдарламасы контекстіндегі ғылыми зерттеулердің басым бағыттарын сипаттауы **тиіс**.

6.5 Білім беру саласындағы алмасу

6.5.1 Медициналық колледж **Білім беру бағдарламасын іске асыру кезінде басқа білім және ғылым ұйымдарымен ұлттық және халықаралық деңгейде ынтымақтастық** саясатын *айқындауы және енгізуі* тиіс.

6.5.2 Медицина колледжі **этикалық** қағидаттарды сақтай отырып, олардың қажеттіліктерін ескере отырып және тиісті ресурстармен қамтамасыз ете отырып, білім беру бағдарламасы бойынша оқытушылардың, зерттеушілер мен білім алушылардың өңірлік және халықаралық алмасуына жәрдемдесуі тиіс.

7 стандарт. БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫН БАҒАЛАУ

7.1 Бағдарламаларды мониторингілеу және бағалау тетіктері

7.1.1 Медициналық колледж **Білім беру бағдарламасын бағалау жүйесін әзірлеуі және енгізуі тиіс***, ол* оны тиісті іске асыруға кепілдік *береді, жақсартуды талап ететін кез келген саланы анықтауды қамтамасыз етеді.*

7.1.2 Медициналық колледж **Білім беру бағдарламасын бағалау үшін оның** негізгі компоненттеріне және білім алушының ілгерілеуіне бағытталған тетіктерді белгілеп, қолдануы *тиіс*.

7.1.3 Медициналық колледж **Білім беру бағдарламасын жақсарту үшін тиісті бағалау нәтижелерінің қолданылуын қамтамасыз етуі** керек.

7.2 Оқытушы мен студенттің кері байланысы

7.2.1 Медицина колледжі оқытушылар мен білім алушылардың кері байланысының нәтижелерін жүйелі түрде жинауы, талдауы тиіс. Кері байланыс білім беру бағдарламасының әртүрлі аспектілері туралы ақпаратты, жосықсыз тәжірибе немесе оқытушылардың немесе білім алушылардың орынсыз мінез-құлқы және/немесе заңды салдары туралы ақпаратты қамтиды.

7.2.2 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасын жақсарту үшін кері байланыс нәтижелерін пайдалануы **керек**.

7.3 Студенттер мен түлектердің оқу жетістіктері

7.3.1 Медициналық колледж білім беру бағдарламасының мәлімделген миссиясына және оқытудың түпкілікті нәтижелеріне, ресурстармен қамтамасыз етілуіне қатысты білім алушылар мен түлектердің оқу жетістіктеріне **талдау** жүргізуі **тиіс**.

7.3.2 Медициналық колледж **Білім** *алушылардың алдыңғы тәжірибелеріне (орта мектеп) және әлеуметтік, экономикалық, мәдени жағдайларды* қамтитын *жағдайларға қатысты* оқу жетістіктерін, сондай-ақ *колледжге түсу кезіндегі талаптарды ескере отырып талдауы керек*.

7.3.3 Медициналық колледж білім алушыларды іріктеуге, оларға кеңес беруге және білім беру процесін жоспарлауға жауапты құрылымдық бөлімшелерге кері байланысты қамтамасыз ету үшін білім алушылардың оқу жетістіктерін талдауды пайдалануы **тиіс**.

7.4 Мүдделі тараптарды тарту

7.4.1 Медициналық колледж негізгі мүдделі тараптарды өзінің мониторинг бағдарламасына және білім беру бағдарламасын бағалау жөніндегі іс-шараларға тартуы **тиіс**.

7.4.2 Медициналық колледж **басқа мүдделі тараптардан*** білім алушыларды практикалық даярлау бойынша кері байланысты *жинап*, зерделеуі және оларға білім беру бағдарламасын бағалау нәтижелеріне қол жеткізуі тиіс. (*басқа мүдделі тараптарға *академиялық және әкімшілік қызметкерлердің өкілдері, қоғам өкілдері, білім беру және денсаулық сақтау жөніндегі уәкілетті органдар, кәсіби ұйымдар кіреді).*

8 стандарт. БАСҚАРУ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІКТЕНДІРУ

8.1 Басқару

8.1.1 Медициналық колледж басқару құрылымдарын анықтап, олардың функцияларын белгілеуі **керек**.

8.1.2 Медициналық колледж **өзінің** басқару құрылымдарында әр қызметкердің *жауапкершілігін* белгілей отырып, білім беру бағдарламасын басқаруға жауапты құрылымдық бөлімшені анықтауы *керек.*

8.1.3 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасын басқаруға академиялық қызметкерлер мен практикалық денсаулық сақтау өкілдерін консультативтік-кеңесші органдардың құрамына енгізу арқылы тартуды қамтамасыз етуі **керек**.

8.1.4 Медициналық колледж бюллетеньдерде жарияланатын, колледждің веб-сайтында орналастырылатын, *танысу және орындау үшін хаттамаларға енгізілетін білім беру бағдарламасына қатысты басқару жүйесінің және қабылданатын шешімдердің ашықтығын қамтамасыз етуі тиіс.*

8.2 Академиялық көшбасшылық

8.2.1 Медициналық колледж Білім беру бағдарламасын әзірлеу мен басқаруға қатысты **академиялық басшылықтың** жауапкершілігін нақты анықтауы *керек*.

8.2.2 Медицина колледжі білім беру бағдарламасының миссиясына қол жеткізуге және оқытудың түпкілікті нәтижелеріне қатысты академиялық басшылықты мезгіл-**мезгіл** бағалап отыруы тиіс.

8.3 Оқыту бюджеті және ресурстарды бөлу

Медициналық колледж **керек**

8.3.1 білім беру бағдарламасын ресурстармен қамтамасыз ету бойынша міндеттер мен өкілеттіктердің нақты шеңбері болуы, оның ішінде білім беруге арналған нысаналы бюджет болуы тиіс.

8.3.2 білім беру бағдарламасын іске асыру үшін қажетті ресурстарды бөлу және оларды қажеттіліктерге сәйкес бөлу.

8.4 Әкімшілік штат және менеджмент

8.4.1 Медициналық колледжде білім беру бағдарламасына және

ресурстарды орналастыруға қатысты тиімді менеджментті **қамтамасыз ету үшін олардың саны мен құрамын қоса** алғанда, тиісті әкімшілік *және академиялық штат* болуы тиіс.

8.4.2 Медициналық колледж жақсарту үшін қажеттіліктерді қарауды, оқу процесі мен білім беру бағдарламасының менеджментіне тұрақты шолу мен талдау жүргізуді қамтитын сапаны қамтамасыз ету бағдарламасын әзірлеп, енгізіп, жариялауы **керек**.

8.5 Денсаулық сақтау секторымен өзара іс-қимыл

8.5.1 Медициналық колледж Денсаулық сақтау секторымен, қоғамдармен және Үкіметпен ақпарат алмасуды, ынтымақтастық пен бастамаларды қамтитын сындарлы өзара *іс-қимылға ие болуы тиіс, бұл қоғамның қажеттіліктеріне сәйкес білім беру бағдарламасының бейіні бойынша білікті мамандармен қамтамасыз етуге ықпал етеді.*

8.5.2 Медициналық колледжге **ынтымақтастықтың мазмұны мен нысандарын және/немесе бірлескен шарт жасасуды айқындай отырып, ресми келісімдер жасасуды, үйлестіру комитетін құруды, бірлескен іс-шаралар өткізуді қамтитын** білім беру бағдарламасын іске асыру контексінде Денсаулық сақтау секторымен *ынтымақтастыққа ресми мәртебе беру керек*.

9 стандарт. ҮЗДІКСІЗ ЖАҚСАРТУ

9.1 Медициналық колледждің **міндеттері**:

– білім беру бағдарламасын іске асыру сапасына тұрақты шолу жасау үшін рәсімдерді бастау;

– білім беру бағдарламасын іске асыруға қатысатын бөлімшелердің ұйымдық және штаттық құрылымын қайта қарау;

– Денсаулық сақтау қажеттіліктерінің өзгеруін, жаңа нормативтік-құқықтық құжаттаманы, қоғамдағы өзгерістерді ескере отырып, білім беру бағдарламасының миссиясы мен мақсаттарын, функцияларын өзектендіру;

– білім беру бағдарламасын үздіксіз жақсарту үшін ресурстар бөліңіз.

Медициналық колледж **жасауы тиіс**

9.2 білім беру бағдарламасын жаңарту процесін перспективалық зерттеулерге, жеке зерттеу мен бағалау нәтижелеріне, сондай-ақ медициналық, фармацевтикалық және мейірбикелік білім беру бойынша әдебиеттерді зерделеуге негіздеу;

9.3 білім беру бағдарламасын жаңарту процесі алдыңғы тәжірибеге, ағымдағы қызметке және болашаққа деген перспективаларға сәйкес оны іске асыру саясаты мен практикасын қайта қарауға әкелетініне кепілдік беру;

9.4 медициналық колледж жаңарту процесін келесі сұрақтарға бағыттауы **керек**:

– білім беру бағдарламасының миссиясы және оқытудың түпкілікті нәтижелері туралы ережені Денсаулық сақтау мен жалпы қоғамның қазіргі

жағдайына бейімдеу;

– түлектерді оқытудың түпкілікті нәтижелерін кәсіби ортаның құжатталған қажеттіліктеріне және одан әрі жоғары оқу орындарын даярлауға сәйкес өзгерту;

– ересектерді оқыту әдіснамасына және белсенді оқыту принциптеріне сәйкес әдістемелік тәсілдерді бейімдеу;

– білім беру бағдарламасының элементтерін демографиялық жағдайдың, халықтың сырқаттану құрылымының және әлеуметтік-экономикалық және мәдени жағдайлардың өзгеруіне сәйкес түзету. Түзету процесі жаңа білімді, тұжырымдамалар мен әдістерді қосуды және ескіргендерді жоюды қамтамасыз етеді;

– оқытудың жаңа тенденцияларына сәйкес бағалау принциптерін, өткізу әдістерін және емтихандар санын әзірлеу;

– кадр ресурстарына және білім беру бағдарламасының қажеттіліктеріне өзгермелі қажеттіліктерді ескере отырып білім алушыларды іріктеу саясаты мен әдістерін бейімдеу;

– білім беру бағдарламасының өзгеретін қажеттіліктеріне сәйкес қызметкерлердің академиялық штатын қалыптастыру саясатын бейімдеу;

– білім беру бағдарламасының өзгеретін қажеттіліктеріне сәйкес білім беру ресурстарын жаңарту, мысалы, білім алушыларды жалдау, академиялық қызметкерлердің саны мен профилі;

– білім беру бағдарламасы мен оқу процесін мониторингтеу және бағалау процесін жақсарту.

– білім беру бағдарламасын тиімді іске асыруды қамтамасыз ету үшін басқарудың ұйымдық құрылымы мен қағидаттарын жетілдіру.

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Денсаулық-2020-еуропалық саясаттың негіздері және XXI ғасырға арналған стратегия. Копенгаген: Еуропалық өңірлік ДДСҰ бюросы; 2013 ж. (http://www.euro.who.int/ru/health-topics/health-policy/health-2020-the-european-policy-for-health-and-well-being/publications/2013/health-2020-aeuropean-policy-framework-and-strategy-for-the-21st-century).
2. Strengthening Nursing and Midwifery Services үшін стратегиялық бағыттар 2011-2015 [Мейіргер және акушерлік істі нығайтудың стратегиялық бағыттары: 2011-2015 жж., ағылш. тіл.]. Geneva: World Health Organization; 2010 (http://www.who.int/hrh/resources/nmsd/en/).

3.Strategic Directions for Strengthening Nursing and Midwifery Service 2016-2020 Geneva: World Health Organization; 2016,

http://www.who.int/hrh/nursing_midwifery/global-strategic-midwifery2016-2020.pdf
4. Basic Medical Education. WFME Global Standards for Quality Improvement. World Federation of Medical Education (WFME); New edition 2012, revised 2015 (http://wfme.org/standards/bme/78-new-version-2012-quality-improvement-in-basic-medical-education-english/file, accessed 19 December 2016).
5. WHO-WFME Guidelines for Accreditation of basic medical education. Geneva/Copenhagen: WFME, 2005 (http://wfme.org/accreditation/whowfme-policy/28-2-who-wfme-guidelines-for-accreditation-of-basic-medical-education-english/file, accessed 20 November 2016).

ECAQA